

سوالات و فعالیت های درس پنجم

- ۱- چرا باید فرهنگ معاصر غرب را شناخت؟ **جواب:** برای شناخت دقیق و عمیق نظام جهانی و چگونگی پیدایش آن
- ۲- فرهنگ از چه لایه هایی تشکیل شده است؟ **جواب:** عقاید و ارزش ها لایه های بنیادین و ریشه فرهنگ هستند که همانند روحی لایه سطحی (هنجارها، نمادها، رفتارها)، ظاهری و رویی فرهنگ را به حرکت وامی دارند.
- ۳- فرهنگ جدید غرب از چه زمانی شکل گرفت؟ **جواب:** پنج قرن اخیر در اروپا



- ۴- پرسش های اساسی که عقاید بنیادین هر فرهنگ در صد پاسخگویی به آنهاست چیست؟ **جواب:** نگاه به جهان هستی و فلسفه پیدایش جهان، نگاه به انسان و جایگاه انسان در جهان هستی، انواع شناخت و معرفت و راه های رسیدن به معرفت چه می تواند باشد؟
- ۵- ریشه رفتارها و هنجارهای فلسفی، مذهبی و مکاتب غربی کجاست؟ **جواب:** ریشه در عقاید و ارزش های بنیادین ۱- هستی شناسانه { انواع جهان هستی (دنیوی، معنوی، اساطیری و...) } ۲- انسان شناسانه (ویژگی های انسان از نظر اراده، اختیار، فطرت، خواسته ها و حقوق مادی و معنوی و...) ۳- معرفت شناسانه { روش شناسی: (از چه راه هایی می توان به شناخت حقیقت و واقعیت رسید؟ حس، تجربه، عقل، شهود، وحی و... } دارد.
- ۶- مهم ترین ویژگی های هستی شناسانه، انسان شناسانه و معرفت شناسانه عقاید بنیادین جهان غرب چیست؟ **جواب:** در بعد هستی شناسانه: سکولاریسم. در بعد انسان شناسانه: اومانیزم. در بعد معرفت شناسانه: روشنگری
- ۷- ویژگی های عقاید بنیادین هستی شناسانه جهان غرب چیست؟ **جواب:** ۱- رویکرد دنیوی و این جهانی به هستی (سکولاریسم) ۲- آرمان ها دنیوی و این جهانی اند. ۳- ابعاد معنوی انسان، ابعاد متافیزیکی و فوق طبیعی جهان فراموش شده اند (سکولاریسم آشکار) یا به صورت گزینشی در حاشیه اهداف و نیازهای دنیوی به خدمت گرفته می شوند (سکولاریسم پنهان)
- ۸- سکولاریسم آشکار و سکولاریسم پنهان چه تفاوتی بایکدیگر دارند؟ **جواب:** در سکولاریسم آشکار به کلی ابعاد معنوی انسان متافیزیکی جهان هستی انکار می شود ولی در سکولاریسم پنهان این ابعاد نفی نمی شود فقط در خدمت نیازهای دنیوی قرار می گیرد.
- ۹- نمونه هایی برای سکولاریسم آشکار و سکولاریسم پنهان بنویسید. **جواب:** سکولاریسم آشکار: مکاتب ماتریالیستی (ماده گرایانه) سکولاریسم پنهان: پروتستانتیسم (نهضت دینی مسیحیان معترض به کاتولیک ها)
- ۱۰- فرهنگ معنوی و دینی را با فرهنگ سکولاریسم مقایسه کنید. **جواب:** ۱- در سکولاریسم پنهان توجه به زندگی مادی در ابعاد علمی و نظری غلبه دارد. دنیا و رفع نیازها هدف زندگی انسان است ولی در فرهنگ معنوی، دنیا وسیله است. ۲- در جهان معنوی افراد دنیاگرا از آشکار کردن نیت خودشان خودداری می کنند ولی در جهان سکولار افراد دیندار رفتار خود را توجیه دنیوی می کنند.
- ۱۱- پروتستانتیسم چیست؟ **جواب:** نهضت اعتراضی به باور ها و ابعاد معنوی و دینی مسیحیت (کاتولیک ها) بارویکرد گزینشی
- ۱۲- رفتار دنیاگرایان در جهان معنوی و دینی چگونه است؟ **جواب:** دنیاگرایان در جهان دینی اهداف زندگی مادی و دنیوی خود را آشکانمی سازند و رفتار دنیوی خود را در پوشش های معنوی پنهان می کنند.
- ۱۳- رفتار دین داران که در جهان سکولار زندگی می کنند چگونه است؟ **جواب:** دین داران ناگزیر هستند که هنجارها و رفتارهای دینی خود را با تفاسیر دنیوی و این جهانی توجیه کنند.
- ۱۴- آیا فرهنگ غالب جامعه در جهت گیری افراد تاثیر دارد؟ **جواب:** بله افراد سعی می کنند ارزش ها و عقاید خود را با هنجارهای جامعه ای که در آن قرار دارند معرفی و توجیه کنند. (همانند پاسخ های سوالات قبل)
- ۱۵- ویژگی های انسان شناسانه عقاید بنیادین جهان غرب (اومانیزم) را بنویسید. **جواب:** ۱- در این جهان متکثر، انسان موجودی دنیوی و این جهانی است. ۲- انسان وظیفه تدبیر معنوی در این جهان ندارد. ۳- اصل

در جهان ، انسان است که با اراده خود به تصرف در موجودات جهان می پردازد. ۴- توجه به ابعاد دنیوی ، جسمانی مادی انسان در هنر، ادبیات و حقوق بروز یافته است.

۱۶- فرهنگ اومانسیم را با فرهنگ معنوی مقایسه کنید. **جواب:** در فرهنگ معنوی اصالت با خدا است. انسان نشانه و خلیفه خدا بر زمین است و بر دیگر موجودات برتری دارد. و کرامت او ناشی از نزدیک شدن به خدا است اما در اومانسیم اصالت با انسان است نه خدا و زندگی دنیوی هدفی در خدمت به انسان است.

۱۷- هنرمدرن با هنر قرون وسطی چه تفاوتی دارد؟ **جواب:** هنر قرون وسطی بر ابعاد معنوی انسان تاکید دارد و نقاشان چهره های اسوه های انسانی را در هاله ای از قداست ترسیم می کردند ولی هنرمدرن بر ابعاد جسمانی و زیبایی های بدنی انسان تمرکز می کنند .

۱۸- حقوق بشر در اندیشه ی اومانستی چه تفاوتی با حقوق انسان در فرهنگ دینی دارد؟ **جواب:** حقوق اومانستی صورتی دنیوی بر اساس عادات و خواسته های طبیعی انسان دارد و انسان ها بدون نیاز به توجیه الهی و آسمانی خواسته های دنیوی را مطرح می کنند ولی حقوق انسان در فرهنگ دینی بر اساس فطرت الهی است و صورتی معنوی دارد و انسان ها خواسته های دنیوی خود را مستقلاً دنبال نمی کنند و این خواسته های دنیوی در سایه ی ابعاد معنوی اظهار می شود. (نفس پرستی هم در قالب مفاهیم دینی پنهان می شود .)

۱۹- چرا فرعون در توجیه رفتارش خود را در زمره خداوندگاران قرار می داد؟ **جواب:** زیرا در فرهنگ دینی افراد هواهای نفسانی خود را در قالب مفاهیم الهی و دینی پنهان می کنند و آشکارا خود را انسانی دنیوی و طبیعی معرفی نمی کنند

۲۰- منظور از روشنگری چیست ؟ روشنگری در معنای عام و روشنگری در معنای خاص را توضیح دهید . **جواب:** روشنگری یعنی با چه روش هایی به حقیقت و شناخت می رسیم و در این راه با چه موانعی روبه رو هستیم . روشنگری به معنای عام شناخت حقیقت بر اساس راه انبیا الهی و متکی بر عقل ، شهود و وحی است. روشنگری در معنای خاص مبتنی بر سکولاریسم و اومانسیم متکی بر عقل گرایی حسی است.

۲۱- روشنگری چه تاثیری بر دانش و علم مدرن داشته است؟ **جواب:** در قرون ۱۷ و ۱۸ و یکردهی عقل گرایانه (راسیونالیستی) داشت در قرون ۱۹ و ۲۰ صورتی حس گرایانه و تجربی پیدا کرد و در حال حاضر با فول تجربه گرایی با بحران معرفت شناختی روبه روده است .

۲۲- روشنگری در معنای عام با روشنگری در معنای خاص چه تفاوت هایی دارد؟ **جواب:** روشنگری در معنای عام از وحی و عقل تجربی و تجربی اتقاده می کند و تفسیری دینی از انسان ارائه می دهد و تحصیل علم تقدس الهی دارد ولی روشنگری در معنای خاص چون شناخت را محدود به حس و تجربه می کند علمی تجربی ، سکولار و ناتوان از داوری ارزشی به وجود می آورد. علمی که در خدمت خواسته های صرفا دنیوی انسان است .

۲۳- منظور از دنیسم چیست ؟ **جواب:** اعتقاد به وجود خدا بدون اینکه به پیامبر ، شریعت و احکامی معتقد و پایبند باشند.

۲۴- آیا عقاید و رفتارهای دینی آثار دنیوی ندارد و آیا بیان آثار دنیوی آنها اشکال دارد؟ **جواب:** اثر دنیوی دارد مثلا در ماه رمضان خشونت کمتری شود یا مصرف برخی کالاها کمتر و مصرف بعضی بیشتر می شود . بیان اینها اشکالی ندارد .

۲۵- در چه صورتی پرداختن با آثار دنیوی عقاید و رفتارهای دینی مشکل ساز می شود؟ **جواب:** در صورتی که ارتباط بین آثار دنیایی دین با اراده ی الهی قطع شده باشد و دین فقط از نظر مادی مورد توجه باشد نه از نظر آخرت و اراده ی الهی و دین بازیچه ی دنیوی نفس پرستان باشد.

۲۶- تفاوت حقوق بشر در دو فرهنگ دینی و فرهنگ سکولار بیان کنید. **جواب:** حقوق بشر دینی مبتنی بر فطرت انسان و معنوی است مثلاً همه یادر دین برادر تو هستند یا در خلقت. اما حقوق بشر اومانیستی مبتنی بر خواسته و عادات طبیعی و مادی گرایانه ی بشر است و نباید با اصالت انسان در افتاد پس مثلاً حکم قصاص قابل قبول نیست.

۲۷- به چه دلیل روشنگری مدرن با رویکرد عقل گرایانه خود به دئیسم منجر می شود؟ **جواب:** نفی وحی و تاکید بر این مطلب که با کمک عقل خودمان و بدون استفاده از روش عملی می توان خدا را شناخت و در شناخت واقعیات فقط از معیارهای انسانی باید استفاده کنیم .

۲۸- از پایان قرن بیستم با قول تجربه گرایی، جهان غرب با چه بحران و چالشی روبه روشد؟ **جواب:** جهان غرب گرفتار بحران معرفت شناختی شد که امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه ها و خوب و بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب شد.

۲۹- ویژگی های روشنگری غرب و پیامدهای آن را در سه دوره زمانی مقایسه کنید. **جواب:** در قرون ۱۷ و ۱۸ باروی آوردن با عقل انسانی و تجربی به نفی عقل فرا انسانی و وحیانی پرداختند که نتیجه آن روی آوردن به دین بدون برنامه، کم تاثیر و بی خدا شد. در قرون ۱۹ و ۲۰ با تاکید بر حس گرایی و طبیعت گرایی عقل و وحی را کنار گذاشتند که نتیجه آن روی آوردن به دانشی ابزاری جهت تسلط بر طبیعت مادی شد که در نهایت موجب اسارت انسان توسط فناوری ها و ابزار خودش شد. در پایان قرن بیستم گرایش تجربی انسان افول کرد و منجر به بحران معرفتی، هویتی و سردرگمی انسان شد.

۳۰- منظور از بحران معرفتی غرب چه بود؟ **جواب:** ناتوانی در تشخیص شناخت درست از نادرست در باورها، ارزش ها، عقاید و رفتارها،